

SECTIO SECUNDA.

Matrix succini, vena ex ligno fossili ; Succini
in eadem generatio.

CAP. I.

Quod matrix non sit querenda in omnibus, in quibus succinum invenitur, e.g. non in alga, arena, vitriolo, terra flava, sabulo, aut luto cœruleo.

§. I.

Domicilium succini in LITORE SUDAVICO diversis mineralium concamerationibus compositum perlustravimus, indagandum porrò, *in quibus penetrabilibus succinea factura formetur*, ut in lucem edatur.

II. Litus quidem inter arenarum lapidumve acervos succina monstrat, sed in his non generari manifestum est: multò minus ex alga marina natales accersendi, licet huic involuta ad litus propellantur.

III. Et quum intra viscera montium litoreorum ubique reperiuntur, in *vitrioli* interstratis crystallis; in *terre flavæ*, in *sabuli*, in *luti cœrulei* intertexto opere; non tamen in his omnibus prima eorum statuenda incunabula.

IV. In vitriolorum, terræ flavæ, & sabuli partibus raro eventu succina, eaque minuta & ignobilia, deprehenduntur.

V. Cœrulei luti ductus nondum ita experientiae patuere, quod inaccessi, quamvis egregia & numerosa succina fovere à Colonis tradantur; mihi que diffracta luti glebâ, natus foetus succineus animadvertus, quem tenui cortice obductum, colore fulvo dilucidum, inter cara naturæ succinea munuscula Musæum asservat.

CAP. II.

*Quod lignum, matrix succini, non vegetabile
sit sed fossile.*

§. I.

Quum *corticosa terra*, & præter hanc *lignum LITUS SUDAVICUM* discriminent, *lignum* quod montes intersecat *succiniferum esse ut quod maxime*, multorum annorum experientia firmat: Hujusque ductum fossiles indagant & observant, nunquam irritò successu, quousque instabile solum ipsorum operas progredi permittit.

II. *Terra corticosa succina* exigua complectitur; minusque solida, & ingrati coloris.

III. *Lignum* autem minime ab arboribus est arcessendum; siquidem tam vastos truncos arboreos, qui prostrati plurimarum Orgyarum longitudine & latitudine fibras suas extenderent, nusquam Orbis vidit; Integri recessus, sive anguli LITORIS SUDAVICI continuo ligni tractu per orbitam notabiliter distincti cognoscuntur.

IV. Neque arboreis lignis simile est: quippe quod nec medullæ intimæ, nec corticis extimi ullum præbet indicium; ramorum quoque divaricationibus ac nodis, foliorumque geminibus, prorsus destituitur; neque fibras mutat, sed easdem quavis sui parte retinet: mitto quod compagem ligneam referens non tamen orbiculatim concrevisse cernitur, sed planiori specie.

V. Atque Curiosi jam diu *ligna subterranea* mirari desierunt, postquam plures Europæ ditiones istiusmodi, è terra eruta, ipsorum censuræ submiserunt. DUCATUS SPOLETANI, sive UMBRIÆ fodinarum lignum elegantissimum undulatum, in quo & artificum ingenia se exercere poterunt, FRANCISCUS STELLUTUS LYNCEUS descripsit, Inventore Duce & Principe S. Angeli FRIDERICO CESIO: ejusdem

ejusdem & P. KIRCHERUS meminit. Aliud Germaniæ fossilis lignum, solertia D. PILLINGEN in MISNIA detexit, qui & erudito commentario generationem illustravit. Transmissus mihi LUNEBURGENSIS ditionis subterraneus foetus ligneus, Prussico solidior, & ponderosior.

VL Lignum verò quale LITUS SUDAVICUM profert, & alibi locorum, in PRUSSIA interiori, unà cum succinis erutum, ex complurium Amicorum literis fide dignissimis rescivi: Gravesque mihi Auctores, BARTHOLINUS & BORRICHIVS, qui cortices & ligna ex fossis *Hafniensibus* iisdem, ex quibus succina, non exigua quantitate educta attestantur; felixque capturae indicium in litore *Neringia* ex adnatantibus fragmentis capitur.

CAP. III.

*Generatio ligni flosilis; quod sit bituminosum
& variis salibus pregnans,*

S. I.

*M*atricis autem hujus, experientia duce, ista indagavi *initia ac rudimenta*. Colliculi in litore Sudavico hinc inde, imprimis ad *Kraxtepellen*, procul terra congesta, ubi propius accesseris, cumuli coacervatorum *corticum* videntur: Superior pars, sicubi à sole exsiccata fuit griseis, his autem remotis, piceæ nigredinis, magnis & lavibus nitidisque crustis concretam offert terram, quam si cultro secueris, multorum mollissimorum *corticum* compagem conspicies: ad radicem istorum colliculorum uda terra, glutinosa ac tenaci liquore cohærens, manuum digitorumque impressorum vestigia exactè refert, sed ut & tangentes denigret.

II. Taletr. *corticofam* pinguem colliculorum *terram ligni fossilis Prussici* judico *primordium*: Neque lignum nisi siccitate, & qualicunque soliditate, qua magis compactum longiori

fibrarum protensione continuâ cohæret, à *Corticibus* istis differt.

III. *Corticosi* enim *colliculi* ab uda tenaci terra nascendi originem sortiuntur: Hanc postquam maris salugo aliis subterraneis salibus admixta maceravit ac subegit, secedente humore superfluo, aër aut calor solis exsiccat; Siccitate verò à se invicem secedunt partes, quarum pinguedo exhalavit, aut intus concessit; aliæ, quæ glutine hoc abundant, mutuo, licet in crustas compactæ, cohærent, speciemque ligni referunt; ubi iusta siccitas, qualicumque multarum crustarum cohæsiõni, lignosam formam conciliavit.

IV. Bituminosam verò *corticum & ligni* esse naturam, non solum terrestris pinguedo, sed & examen ignis monstrat; accensa enim fomitis instar serpentem ignem propagant, sulphurque naribus afflant; & destillationi exposita, uti inferius tradituri sumus, aliquot oleosas particulas, olei petrae simili odore, dimittunt, præterquam quod liquor destillans succineum pingue quid exhalet.

V. Post bitumen *corticum & ligni generationem* salia subterranea promovent; ab his enim siccitas, & crustarum species deducenda, intimè enim lignis & corticibus adhærent. *Vitriolum* superius differimus, quomodo cortices undique ambiat, atque cum illis concresecat.

VI. Aliorum *salium* non ita manifesta est demonstratio: deprehendi tamen in siccissimorum *lignorum*, corticosæ compagis, interstitiis scintillantes salinas stellulas & fila splendentia, quæ vitriolum minimè referebant, inspidæ enim prorsus, aut subdulces, lenissimè adstringentes: aquâ affusâ eduxi illas stellulas, lixiviumque *aluminis* aut magis *Martis* subdulcem saponem prætulit, ut tamen vitriolica virtus extremum perciperetur, quæ inspissato lixivio evidentior, aliquo tamen subdulcis aluminosi aut martialis saporis sensu.

VII. Ni-

VII. *Nitrum* quoque sub hoc ligno latens olim detexi, forti lixivio vitriolicis particulis segregatis; quamvis ipsi vitriolo Prussico nitrum videatur admixtum: fortè & stellulæ ac fila salina per intimas ligni fibras diducta, nitrosæ sunt naturæ.

VIII. *Alumen* quoque in crystallis vitrioli latet; si non prorsus alumini vindicandi, quos Stratum super stratum componere differuimus, quique amiantho aut alumini plumoso similes conspiciuntur; Acidulus enim horum sapor, ad illum salis succini volatilis proximè accedens.

CAP. IV.

*PRUSSIA bituminosa; vera succini generatio
primùm à nobis demonstrata.*

§. I.

*M*atrice cognitâ, quibus bituminis & salis virtutibus sit imprægnata, facilè est conijcere, quomodo succineus fetus Prussicus intra illam concipiatur.

II. PRUSSIE solum undiquaque bituminosum cogita; insignes enim glebæ bituminis condensati in abditis terræ aut luti aliquoties à colonis casu deprehensæ; ipsemet & aliquot librarum frustum non procul à *Regiomonto* ex limo eductum conspexi; quin olei rivus ex terra dimanasse, non vanâ famâ accepi; *Cespites* verò bituminosi ex pluribus locis effodiuntur.

III. Bituminoso itaque LITORIS SUDAVICI solo, calor subterraneus, quicumque iste fuerit, bituminis exhalationes per interanea dispersas, undique consociat, & in guttas cogit, præprimis ex corticosa aut lignosa matrice easdem congregat; quod dum agit, simul vicina salia pervadit, ipsorumque effluvia secum abducens bituminosis guttis immiscet; salina spicula intra matricem adacta fluorem bituminosum sistunt, &

si nullæ suppetiæ bituminosarum guttarum à calore submit-
tuntur, gleba pro modulo incunabuli, quod intra lignum ipsi
concessum, formam subit, omnique exhalationum motu so-
pito, caloreque evanescente, salinæ particulæ rigorem recu-
perant, bituminosis superfluum humorem exhalantibus; so-
ciatæque succineam gemmam producant; nitidiorem, splen-
didiorẽ, fragrantiorẽ, firmiorẽ, ex puritate & propor-
tione exhalationum bituminosarum ac salinarum.

IV. Hæc vera succini est generatio, quam ante nos nemo
Erudito Orbi perspicuam reddidit: siquidem præconceptis
opinionibus laborantes, in animalibus, in vegetabilibus, in
fundo maris prima succinorum incunabula quærendo, à verita-
te aberrarunt omnes. Neque istos succinorum natales in-
lucem produxissẽ, nisi crebra litoris Sudavici peragratio, &
attenta fodinarum perlustratio PROPITII NUMINIS DU-
CTU me recto tramite fecissent verum cernere.

CAP. V.

*Eadem haustilium succinorum generatio: Succinum
in animalium ventriculis repertum.*

§. I.

Asensum meruit nostra demonstratio, maximis *Europæ Eru-
ditæ* nominibus ipsam probantibus: Aliquibus tamen is
superest scrupulus, AN eadem etiam succinorum, quæ mare
ejicit, generatio statuenda? Verum quum in vulgus hic lo-
corum jam notum sit, ex collibus marinis, tempestatum vi
disjectis aut convulsis, succina prodire, quæ à fluctibus ad li-
tus advolvuntur; capturæ fructuosæ, aut inanis, ex collium
istorum divulsione, leviori aut profundiori, sumto indicio;
Qui, inquam, quum haustilia succina intra colles generari cer-
tum sit, alius modus intra hos generandi reddetur vero simi-
lis?

II. Sanè

II. Sanè in collibus submarinis non minus quàm in litoris Naturæ officina erit instructa: addo, quod inter ejectamenta maris & lignorum fossilium copia, in LITORE SUDAVICO æquè ac in *Neringiensi*, reperiatur: quid si Colles alluvionibus obrecti, qui quondam terræ pars fuerunt? Si quoque in Collibus submarinis reliquorum mineralium eadem generatio, cur non & succinorum?

III. Caterùm sicubi *extra Matricem lignosam*, in luto cœruleo, in terra corticosa, flava, sabulosa, vitriolica *succinum* nasci contingit, ne tunc quidem alia ratio generationis suberit: pariter enim ex bituminosis exhalationibus in guttas condensatis salium justâ miscelâ, istæ glebæ pronata fuerint.

IV. Neque tamen ubicunque reperitur ibidem & nativa succini sedes illico asserenda; per maris enim vehementiam à matrice avulsum in aliena loca sæpè rejicitur.

V. Quin & *animalium ventriculis recondita succina* novi; visceribus patefactis exempta Amici dono miserunt: nec tamen in animalibus succina generata dicemus.

VI. Ex accolis LITORIS SUDAVICI addidici, omnis generis animalia, terrestria, aquatilia, volatilia, avidè succineas glebas deglutire, adeoque intra mactatorum viscera non rarò observari. CORVI & CORNICES tantâ copia ingerunt, ut egerere rursus vesperi cogantur, & minutia complures sub arboribus, in quibus confident, inter excrementa reperiuntur. Ab ASELLIS (*Pomucheln*) deglutitæ plures mihi obvenère; insignior trium digitorum transversorum longitudine, duorum latitudine spectatur. Est ex OVE globus succineus mirabilis, quem crustâ gypseâ mucus ventriculi obvelarat, quâ ab Electrotoreutâ imprudenter abrasâ, patuit ex pluribus glebis, à calore animalis subactis, fuisse formatum.

VII. His de succini generatione traditis, VETERUM ALIENA PLACITA facilè rejiciuntur; neque enim animalium,